

Liike
LIIKUNNAN KEHITYSTEHTÄVÄ

Lukion liikunnanopetuksen nykytilan kartoitus Pohjois- Suomessa

Ismo Miettinen, projektikoordinaattori

Risto Keskitalo, liikunnanopettaja, Kastellin lukio

Oulun kaupunki / Sivistys- ja kulttuuripalvelut / Lukiopalvelut

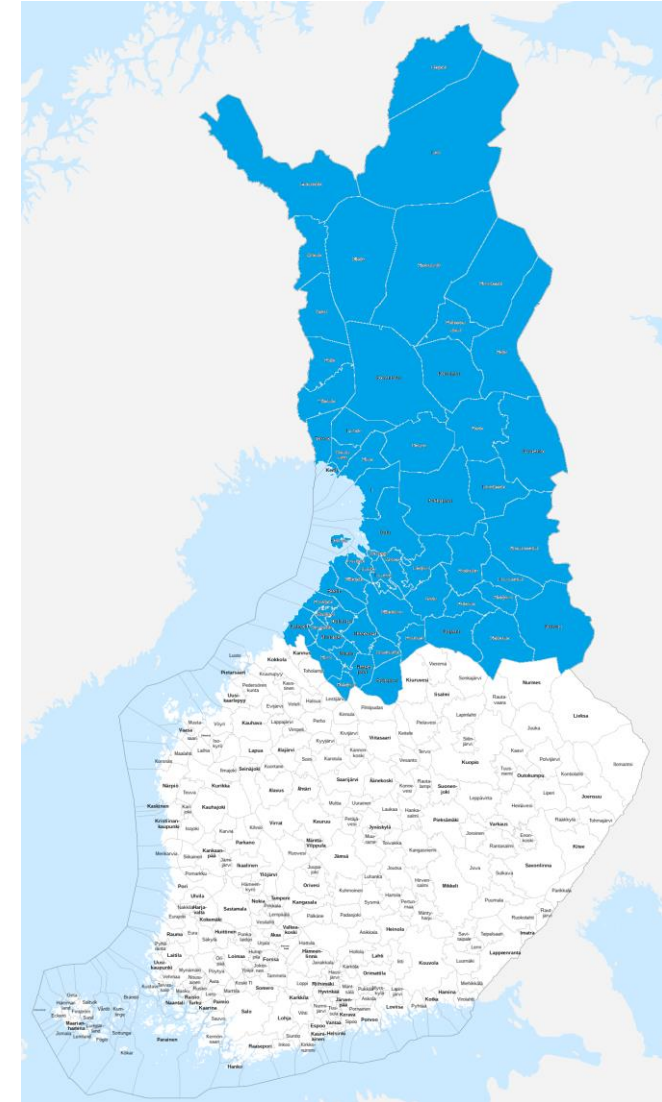

**SIVISTYS- JA
KULTTUURIPALVELUT**

OULU

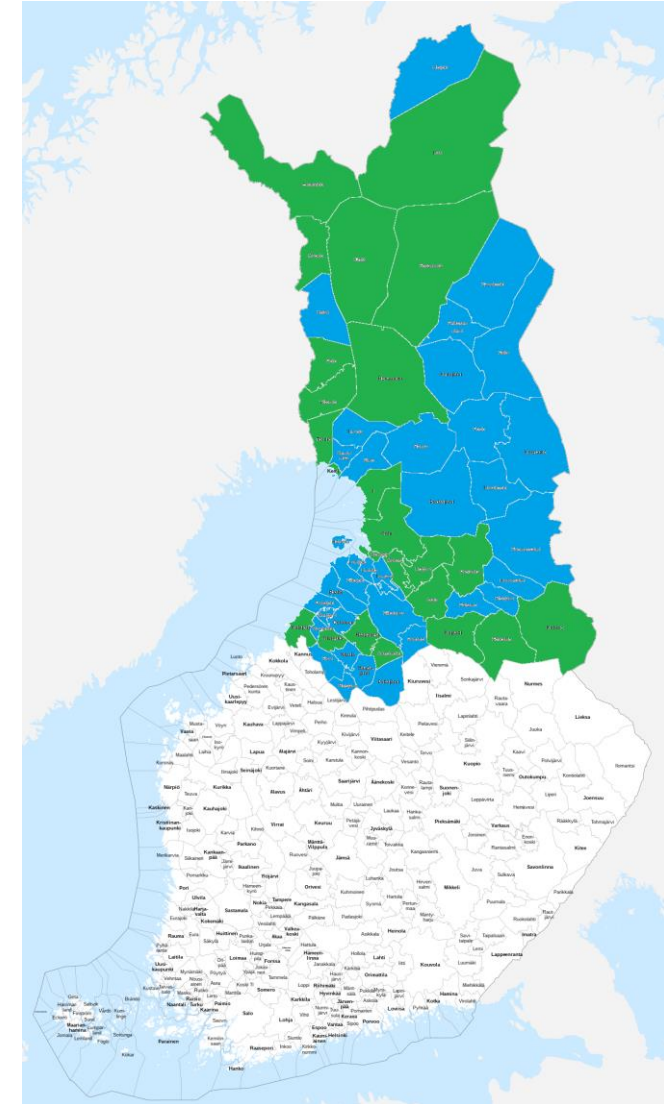
TAUSTAA

- Kastellin lukiossa on ollut käynnissä Liikunnan ja urheilun kehittämistehtävä vuodesta 2019
- Kehittämistehtävässä yhtenä osa-alueena lukio liikunnan kehittäminen
- Lähdetty liikkeelle kartoittamalla lukion liikunnanopetuksen nykytilannetta Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa (kartassa sinisellä)

TAUSTAA

- Kartoitus toteutettiin pääasiassa syyslukukaudella 2022
- Tietoa kerättiin haastattelemalla lukiossa liikuntaa opettavia opettajia (sekä Teams- että live-haastatteluja)
- Lisäksi haastattelija vieraili eri alueiden paikkakunnilla
- Vihreällä merkattu kunnat joista haastateltu yksi tai useampi lukiossa liikuntaa opettava

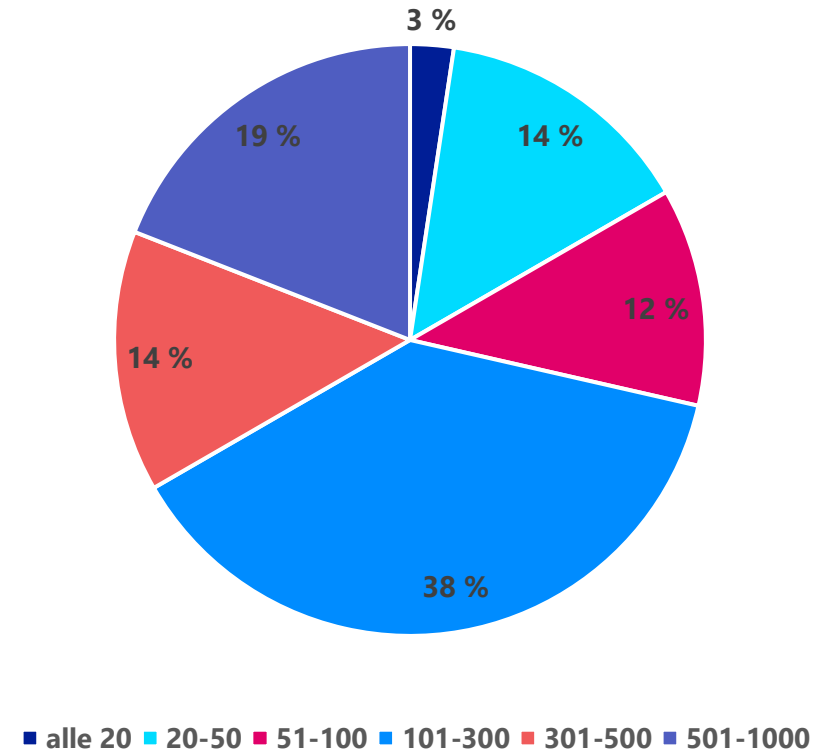

TAUSTAA

- Kartoitusalueella 63 lukiota
- Haastateltu 42 liikunnanopettajaa 34 lukiosta
- Kuvassa esitetty haastateltujen opettajien lukioiden opiskelijamäärät
- Vierailuja tehtiin 15 paikkakunnalle
- Haastattelija esitti kaikille haastateltavilla samat kysymykset ja kirjasi vastaukset ylös itse (yksi opettaja on vastannut kysymyksiin itsenäisesti)

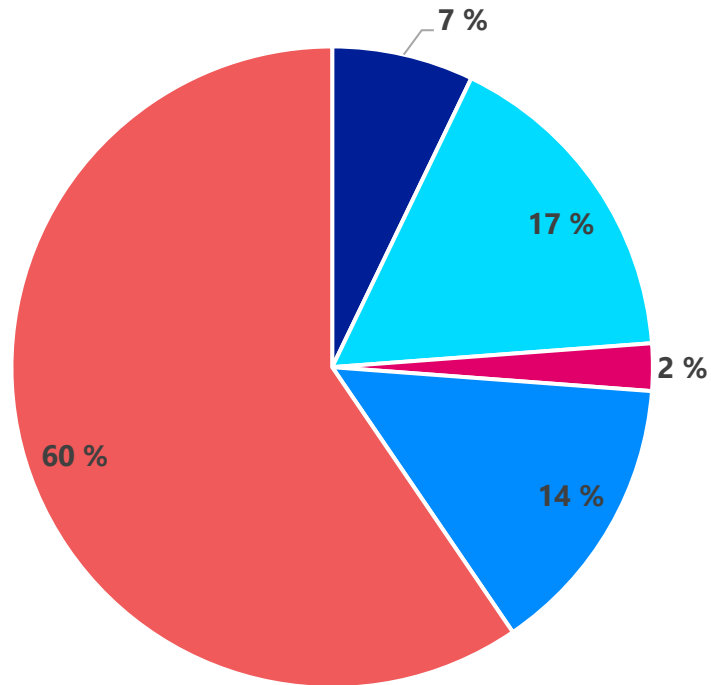
Vastanneiden opettajien lukion
opiskelijamäärä

TAUSTAA

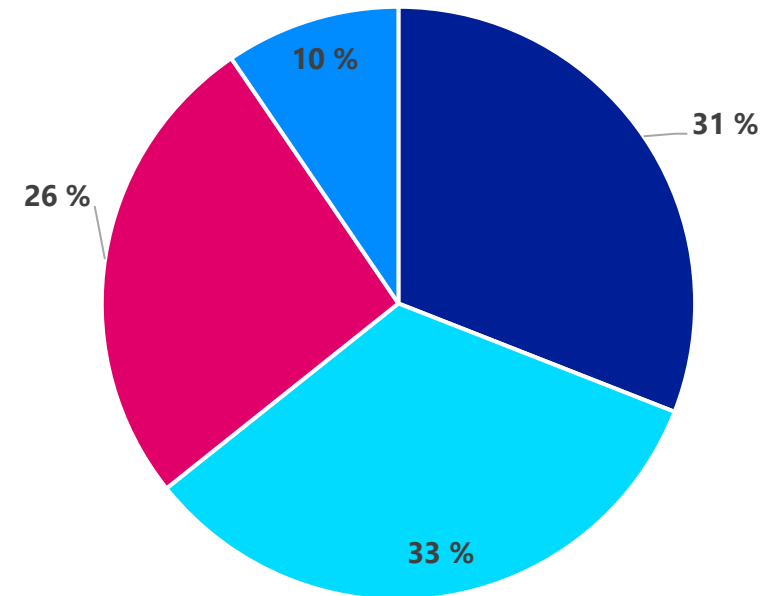

Vastanneiden opettajien työvuodet

■ alle 2 vuotta ■ 2-5 vuotta ■ 6-10 vuotta ■ 10-15 vuotta ■ yli 15 vuotta

Vastanneiden opettajien lukion liikunnanopetuksen viikkotuntimäärä

■ alle 5 tuntia ■ 5-10 tuntia ■ 11-20 tuntia ■ yli 20 tuntia

TULOKSIA, työnkuva

- Työnkuvat olivat moninaisia
- Vastanneista 26 % opettaa pelkästään lukiossa (liikunta ja terveystieto)
- Vastanneista muutama opetti pelkästään liikuntaa lukiossa
- Vastanneista 62 % opettaa myös yläkoulussa liikuntaa ja/tai terveystietoa
- Opetettavia aineita liikunnan ja terveystiedon lisäksi oli viisi
- Osa opettaa ala- ja yläkoulussa sekä lukiossa (ei välttämättä liikuntaa kaikilla luokka-asteilla)
- Jotkut liikunnanopettajat toimivat myös liikuntavälinevastaavina (lukion tai yk+lukion tilat, liikuntahalli ym. liikuntapaikat)
- Välinehankinnat kuuluivat suurimman osan työnkuvaan, hankinnat pääasiassa tarveperustaisia
- Ryhmäkoot liikunnan pakollisilla kursseilla vaihtelevat muutamasta opiskelijasta yli neljäänkymmeneen
- Osa vastanneista kertoi OPSin toteuttamisen olevan todella vaikeaa tai liki mahdotonta olosuhteiden ja/tai opiskelijamäärien (molemmat ääripäät) vuoksi

Työtä ja olosuhteita kuvaavia lausahduksia

"Liikunnanopetuksesta on tehty (tila-asioiden vuoksi) vaikeaa. Opiskelijan pitää vaihtaa liikuntakamppeet koululla, koska ei ole pukuhuonetiloja liikuntapaikalla. Kulkea 2 kilometriä räntäsateessa liikuntapaikalle ja ehtii 25-30 min. opettaa. Opiskelijoiden lähdettävä takaisin koululle märissä kampeissa. Koululla vaihdettava vaatteet ym. Usein opiskelija myöhästyy seuraavalta tunnilta ja tulee myöhästymismerkintä. Syynä liikuntatunti. Osa on seuraavan tunnin märissä vaatteissa ettei myöhästy tunnilta. Koita siinä tehdä liikunnasta iloista ja mukavaa!"

"Työmäärä voi kasvaa yllättävästi, kun muut opettajat tai johto ei ymmärrä mitä kaikkea liikunnanopetustyöhön sisältyy."

"Liikunnanopetus on mahtavaa, kun nuorten kanssa saa olla tekemissä. Itsekin pysyy vireänä."

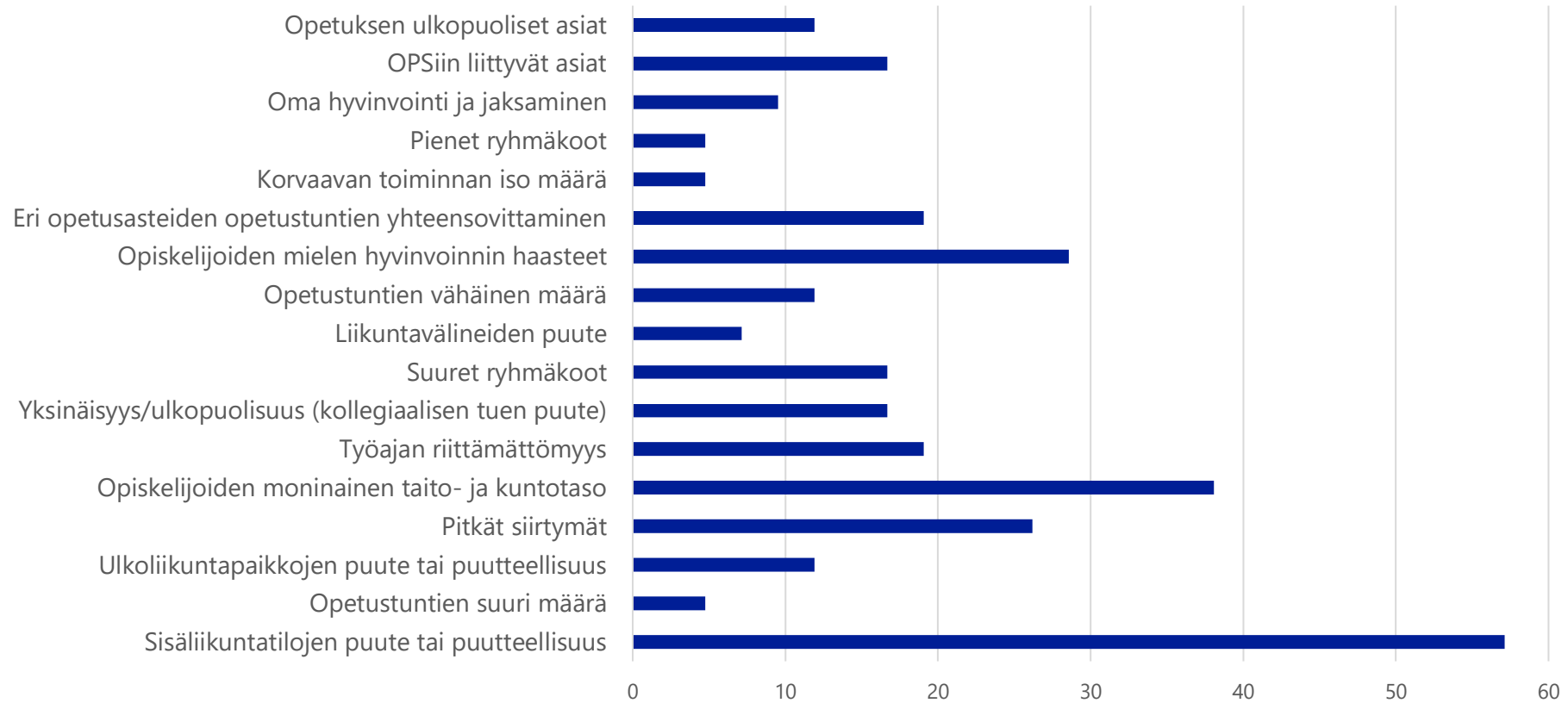
"Isot sekaryhmät pakollisissa ja valtava polarisaatio fysiikassa sekä kunto- ja taitotasossa, kun samassa ryhmässä urheilijat ja täysin liikkumattomat. Miten siinä järjestät mielekäästä tekemistä kaikille, kun käytössä yksi liikuntatila?"

"Ne valitsevat valinnaisia liikuntoja jotka tarvitsevat kursseja ja opiskelu ei ole kiinnostanut. Tämä rapauttaa liikunnan arvostusta ja mainetta."

"Meillä tilat on hyvät sekä opiskelijat innokkaita liikkumaan, ilo tehdä työtä."

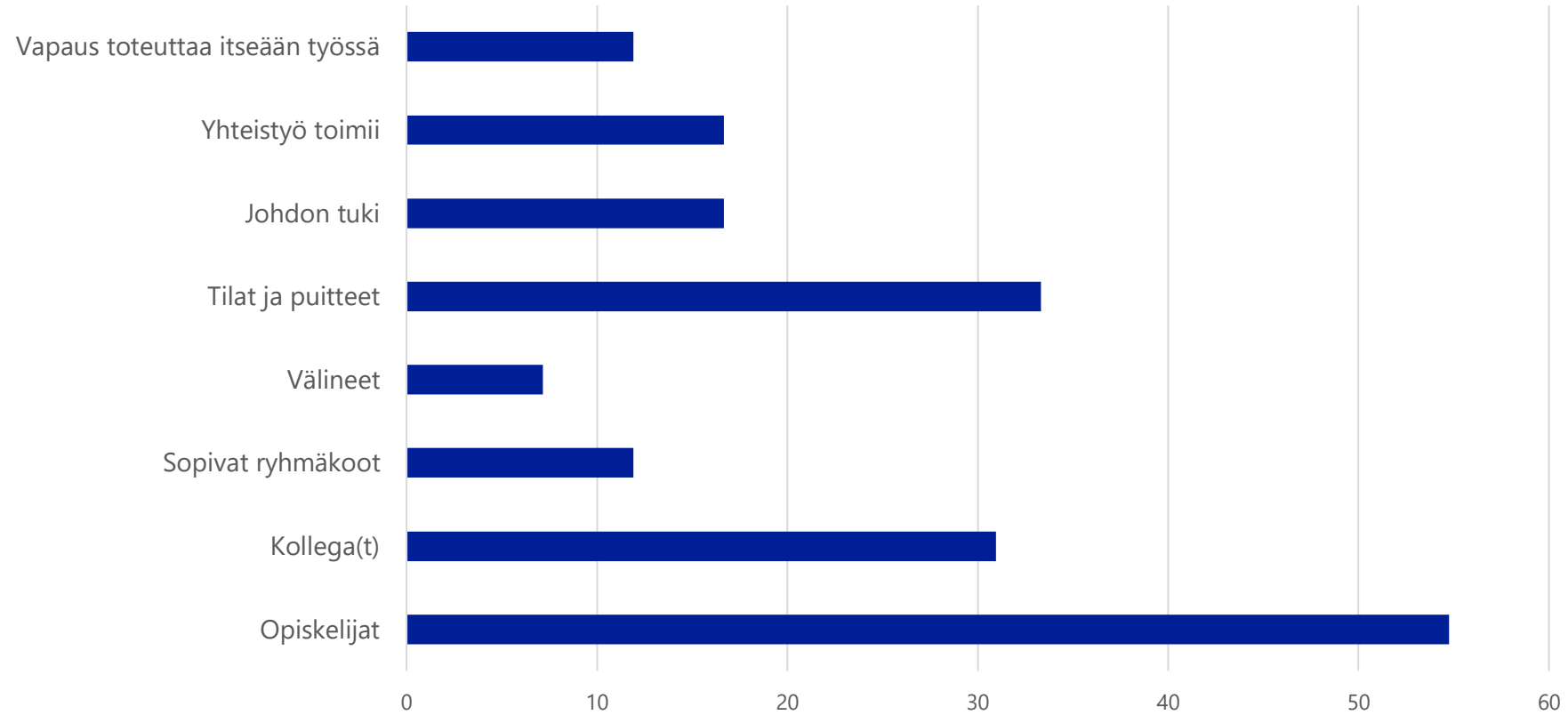
Mitkä asiat kuormittavat tai haastavat työssäsi? (%)

TULOKSIA

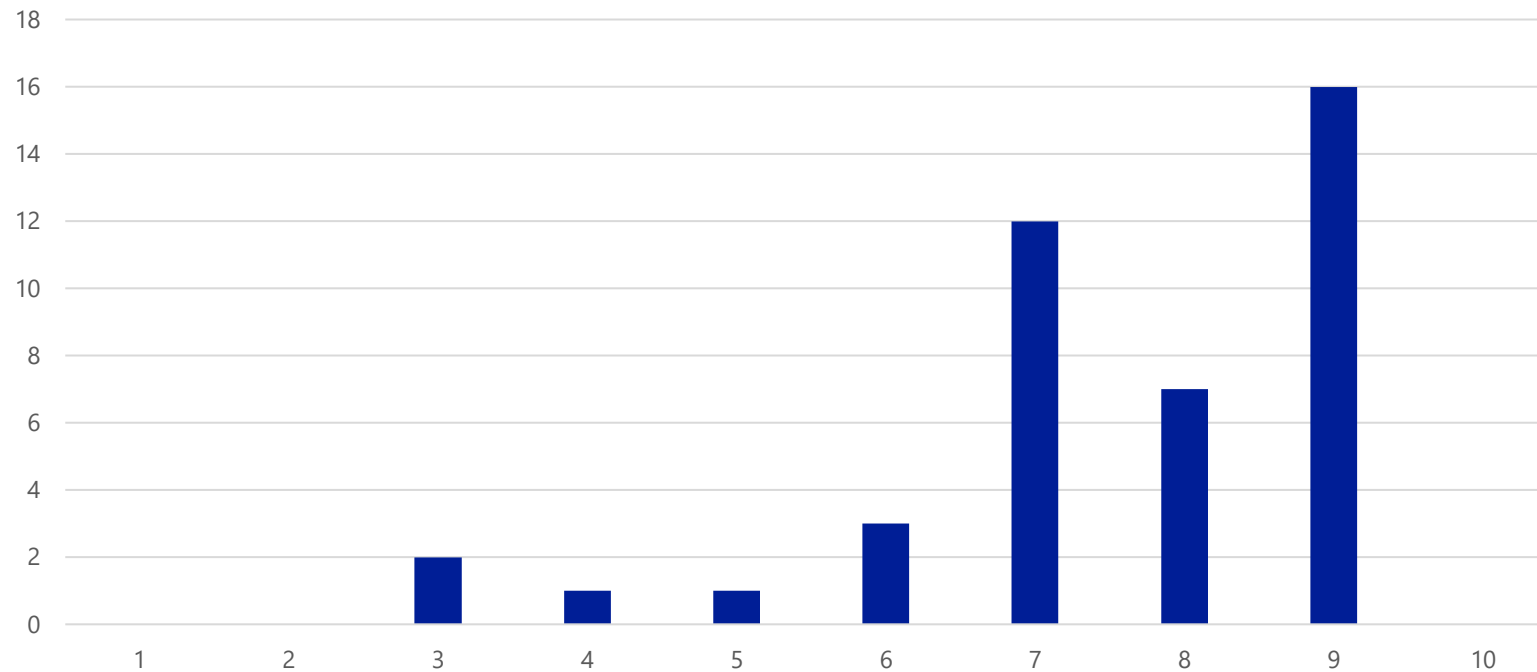
Mitkä asiat koet tällä hetkellä positiivisina työssäsi? (%)

TULOKSIA, k.a. 7,55

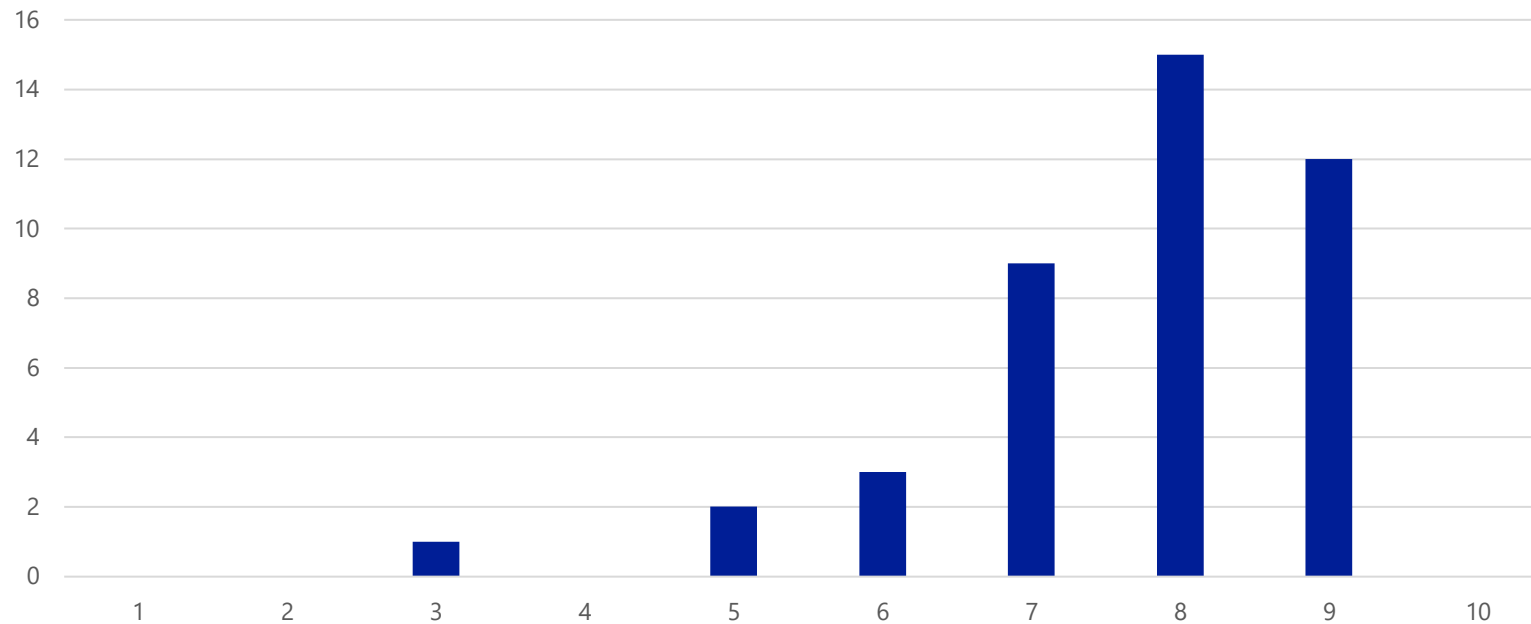
Millaisen arvosanan antaisit liikunnanopetukseen käytettäville tiloille ja ulkoliikuntapaikoille tällä hetkellä?

TULOKSIA, k.a. 7,67

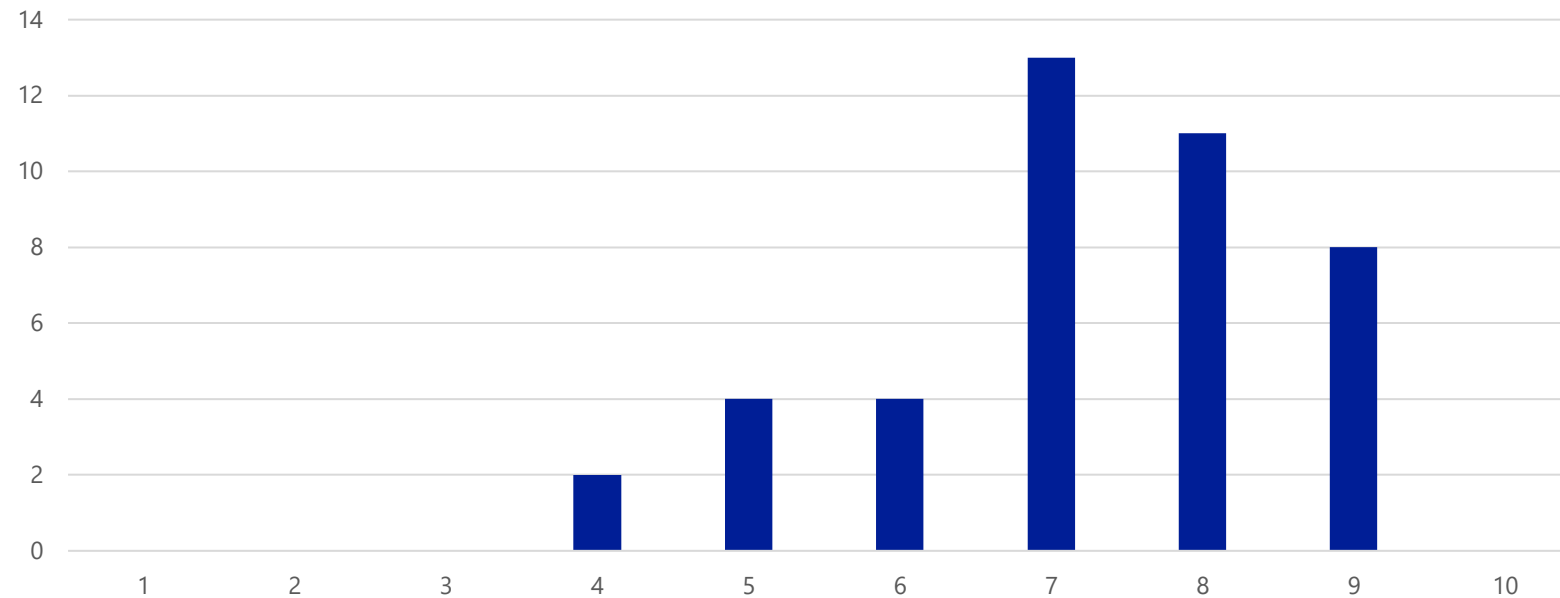
Millaisen arvosanan antaisit liikunnanopetuksessa
käytettävälle välineistölle tällä hetkellä?

TULOKSIA, k.a. 7,21

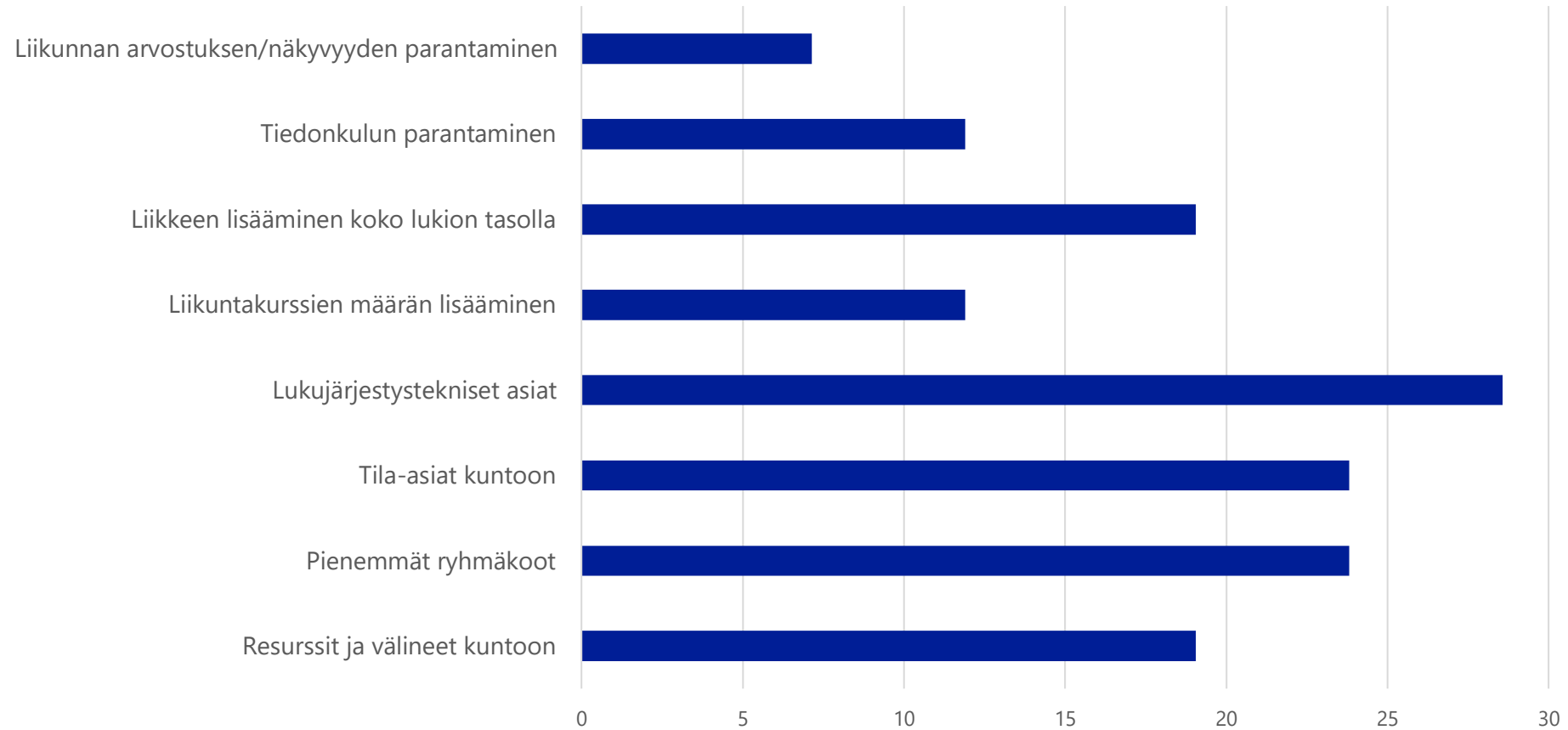
Millaisen arvosanan antaisit liikunnanopetuksen arvostukselle
ja tilalle lukiossasi tällä hetkellä?

TULOKSIA

Miten liikunnanopetusta pitäisi kehittää lukiossasi? (%)

TULOKSIA

Miten liikunnanopetusta pitäisi kehittää valtakunnallisesti? (%)

TULOKSIA

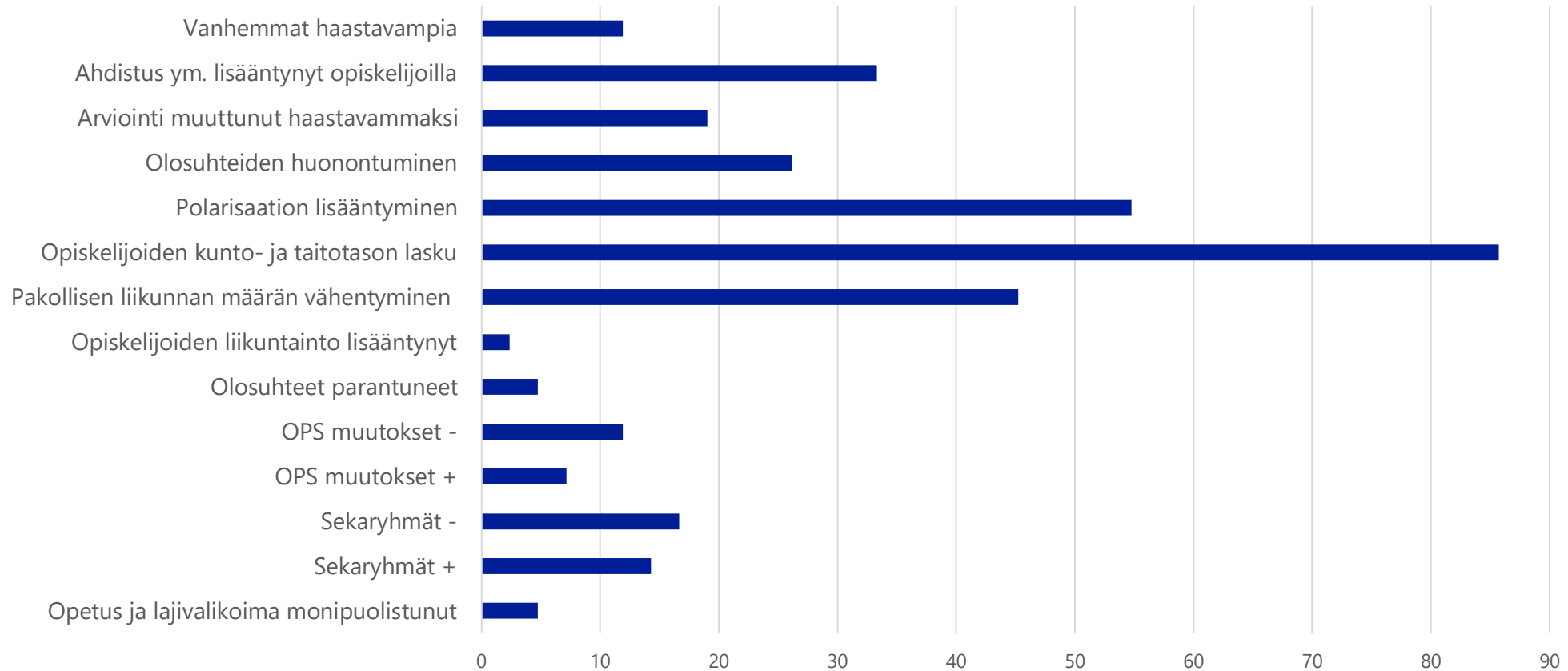
Mitkä asiat tukisivat liikunnanopetustyötäsi? (%)

TULOKSIA

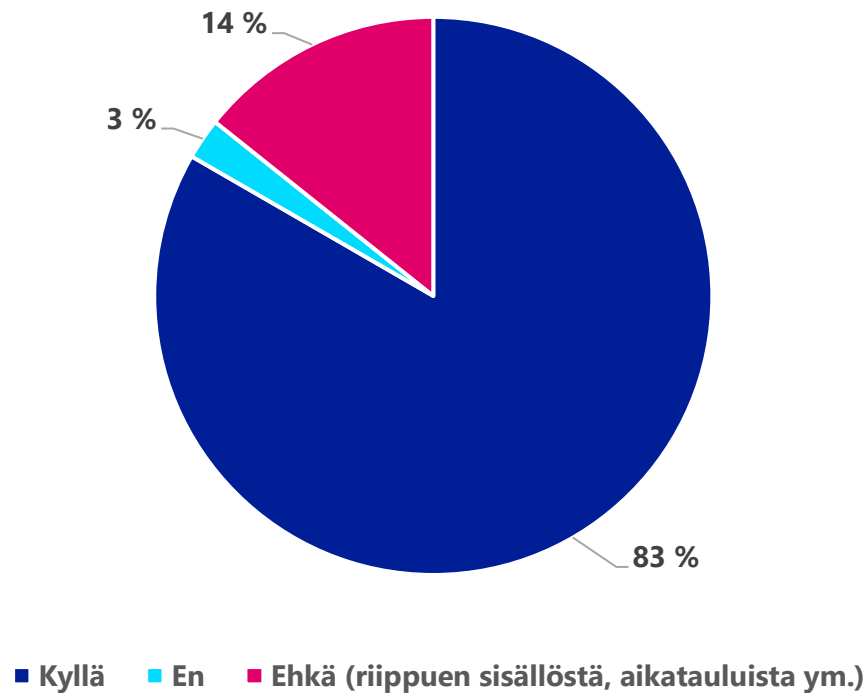
Mitä muutoksia vastanneet nostivat esille oman uran varrelta? (%)

TULOKSIA

Osallistuisitko koulutukseen, jos sitä järjestettäisiin pohjoisella alueella?

Koulutustoiveita vastanneilta (%)

Vastaajien esiin nostamia huolenaiheita

- Opiskelijoiden toimintakyvyn radikaali lasku ja mielen hyvinvoinnin lisääntyvät haasteet
 - Ei pelkästään kunto- ja taitotaso vaan jo yleinen toimintakyky
 - Miten selviytyvät työelämässä
 - Osa lukiolaisista huonommassa kunnossa kuin vanhempansa
 - Lasku on ollut nähtävissä jo pitkän ajan
 - Muutokset ja uudistukset joita tehty vuosien varrella ovat vieneet asioita huonompaan suuntaan
 - Juhlapuheissa korostetaan liikunnan merkitystä, mutta käytäntö kuitenkin tätä vastaan
 - Liikunnanopetus ei pysty asiaa yksin korjaamaan
 - Moni vastaajista nosti esiin koko lukion toimintakulttuurin muutoksen
 - Liikunnan määrän lisääminen myös pakollisten liikuntakurssien lisäämisellä
 - Liikunnallisen elämäntapaan kannustaminen tulisi aloittaa jo alle kouluikäisistä sekä toiminnassa että vanhempien suuntaan vaikuttamalla ja viestimällä

Vastaajien esiin nostamia huolenaiheita

- Opetussuunnitelman toteuttaminen haasteellista ilman tiloja
- Opetuksen laadun kärsiminen tila-asioiden vuoksi
 - Esim. 60 min. tunnista käytetään varsinaiseen opetukseen alle puolet
 - Tietysti liikkumista on myös se, kun mennään liikuntapaikalle lihasvoimin, mutta miten opetussuunnitelman toteutuminen ja toteuttaminen?
- Nykytrendi joissa jätetään uudisrakennuksissa ja saneerausten yhteydessä liikuntatilat pois > johto/poliittiset päättäjät eivät ymmärrä seurauksia lyhyellä eikä pitkällä aikavälillä
- Tila-asiat aiheuttaa paljon ylimääräistä kuormitusta opettajan työhön jota ei ymmärretä
 - Välineiden siirrot paikkojen välillä (yli 30 opiskelijalle pelivälineet tms.)
 - Siirtymiset paikasta toiseen aiheuttavat kiirettä (esim. TT, LI, TT, LI opetus)
- Kuntien taloudellinen tilanne vaikuttaa vahvasti tiloihin
 - Monesti ajaa ne vähäisetkin liikuntapaikat huonoon kuntoon
 - Sisäilma-ongelmat
 - Tilojen ja liikuntapaikkojen kelvottomuus opetukseen

Vastaajien esiin nostamia huolenaiheita

- Ryhmäkokojen kasvu
- Turvallisuusasiat
- Sijaisten saaminen on liki mahdotonta
- Kollegiaalisen tuen puute pienillä paikkakunnilla
- Tasapuolinen arviointi ja arviointi ylipäättään puhuttaa paljon
 - Miten turvata tasapuolinen arviointi, jos opiskelija ei voi esim. osallistua tunneille syystä taikka toisesta
 - Käytäntöjen vaihtelua lukiosta toiseen, samalla suorituksella saat toisesta lukiosta erilaisen arvosanan

Vastaajien esiin nostamia ilon aiheita

- Joku liikunnasta ja/tai opetuksesta ulkopuolinen asia voikin ratkaista tila-ongelmat nopeastikin
- Opiskelijoiden kanssa työskentely
- Pätevä ja hyvä kollega on todella iso plussa
- Pääasiassa rehtorit suhtautuvat positiivisesti liikuntaan
- Ne joilla tila-asiat kunnossa arvostavat sitä todella paljon

Arvioinnin kehittäminen

- Vastanneista 40 % (17 kpl) nosti arvioinnin esiin valtakunnallisena kehittämisasiana
- Vastanneista 38 % (16 kpl) nosti arvioinnin kehittämisen esiin asiana joka tukisi työtä
- Vastanneista 62 % (26 kpl) nosti arvioinnin esiin yhdessä em. kohdassa ja 17 % (7 kpl) nosti arvioinnin esiin molemmissa kohdissa
- Ylempiä säädöksiä (lukiolaki ym.) ei suoraan mainittu

Arvioinnin kehittäminen

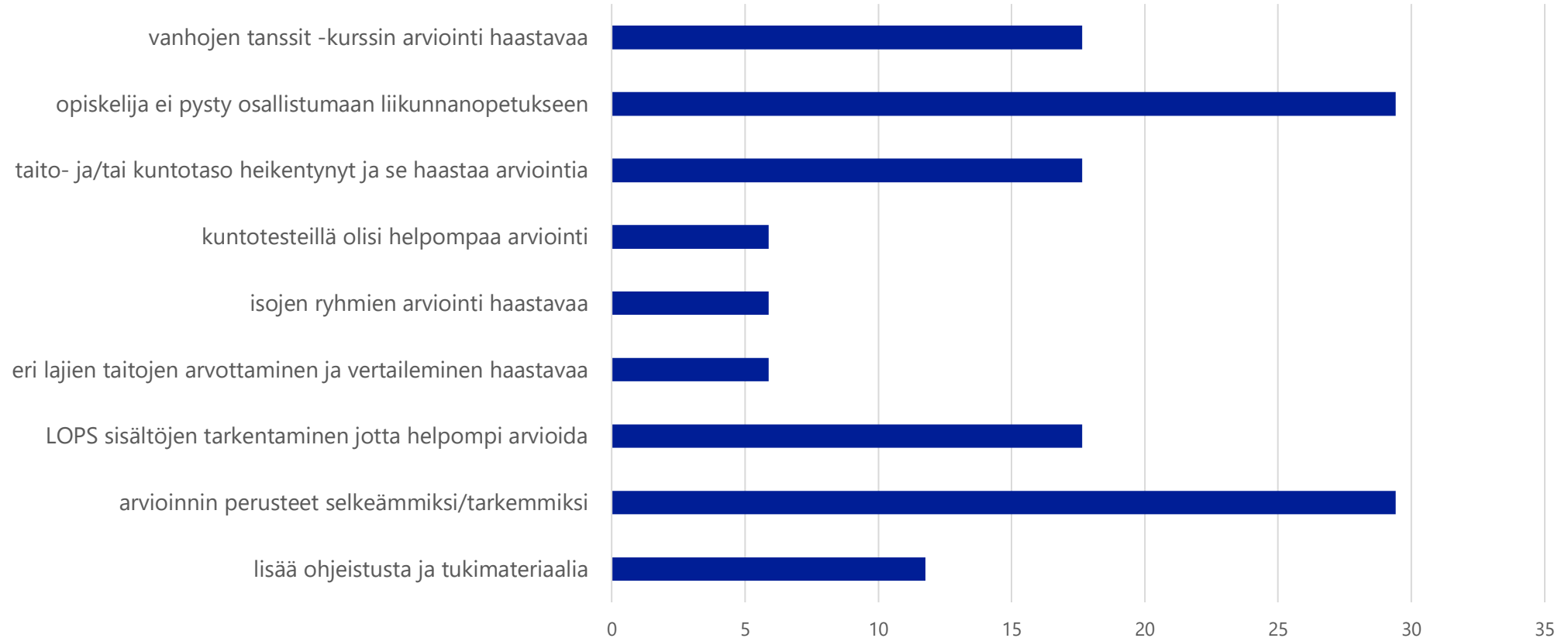

"Pitäisi olla kannustava arviointi, taitotaso on heikentynyt niin paljon että numeraalinen arviointi on haastavaa."

Arvioinnin kehittäminen

Mitkä asiat arvioinnissa haastaa? (%)

KUVIA JA TARINOITA KARTOITUSMATKOJEN VARRELTA

KUVIA JA TARINOITA KARTOITUSMATKOJEN VARRELTA

KUVIA JA TARINOITA KARTOITUSMATKOJEN VARRELTA

KUVIA JA TARINOITA KARTOITUSMATKOJEN VARRELTA

KUVIA JA TARINOITA KARTOITUSMATKOJEN VARRELTA

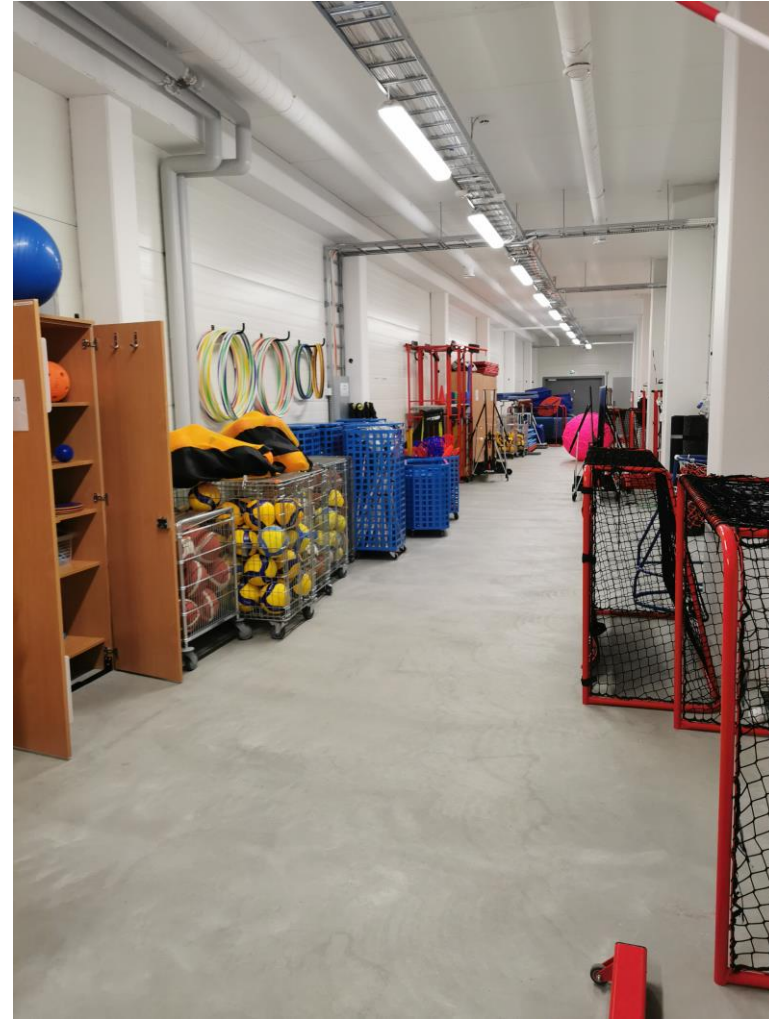
KUVIA JA TARINOITA KARTOITUSMATKOJEN VARRELTA

KUVIA JA TARINOITA KARTOITUSMATKOJEN VARRELTA

KUVIA JA TARINOITA KARTOITUSMATKOJEN VARRELTA

“Rimaa on pitänyt laskea todella paljon, mutta sentään rimaa voi vielä käyttää ja ei ole tarvinnut turvautua kuminauhaan.”

KYSYMYKSIÄ? KOMMENTTEJA?

ismo.miettinen@ouka.fi